

БАРАНІВСЬКА МІСЬКА РАДА
РІШЕННЯ

21 сесія 8 скликання

21 червня 2018

№1243

Про затвердження Програми поводження з твердими побутовими відходами по Баранівській міській об'єднаній територіальній громаді на 2018 - 2022 рр.

З метою зменшення впливу ТПВ на довкілля, покращення санітарного стану населених пунктів та умов проживання мешканців, створення системи поводження з ТПВ заснованої на нових технологіях та відповідно до п. 22 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законів України "Про відходи", "Про охорону навколишнього природного середовища", постанови Кабінету Міністрів України від 04.03.2004 N 265 "Про затвердження програми поводження з твердими побутовими відходами", Постанови Кабінету Міністрів України від 03.01.2013 № 22-р "Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми поводження з відходами на 2013-2020 роки", відповідно до наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.01.2006 № 2 "Про затвердження Рекомендацій щодо підготовки місцевих програм поводження з твердими побутовими відходами", міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму поводження з твердими побутовими відходами на 2018-2022 роки (додається).
2. Структурним підрозділам Баранівської міської ради забезпечити виконання заходів, передбачених Програмою поводження з твердими побутовими відходами по Баранівській міській об'єднаній територіальній громаді на 2018 - 2022 р.р.
3. Управлінню фінансів Баранівської міської ради (Василевський О.В.) щорічно передбачати в бюджеті громади кошти на реалізацію Програми у межах наявних фінансових ресурсів.
4. Визнати виконавцем послуг по збиранню, вивезенню та захороненню ТПВ по населених пунктах Баранівської міської об'єднаної територіальної громади і створення системи поводження з ТПВ заснованої на нових технологіях відділ благоустрою та житлово-комунального господарства Баранівської міської ради (Виховський С.А.).
5. Контроль за виконанням даного рішення покласти на комісію з питань житлово-комунального господарства, комунальної власності, промисловості, підприємництва та сфери послуг (Курбатов В.А.)

Міський голова

А.О.Душко

Затверджено
рішенням 21 сесії
8 скликання
Баранівської міської ради
від 21.06.2018 №1243

ПРОГРАМА

**поводження з твердими побутовими відходами
по Баранівській об'єднаній територіальній громаді
на 2018 - 2022 р.р.
(надалі – Програма)**

Вступ

Тверді побутові відходи (надалі – ТПВ) утворюються у процесі життєдіяльності людини (харчові відходи, макулатура, скло, метали, полімерні матеріали тощо) і накопичуються у жилих будинках, закладах соціальної культури, громадських, навчальних, лікувальних, торговельних та інших закладах. Особливістю ТПВ є те, що вони є змішаними, тобто сумішшю компонентів. Змішування ТПВ відбувається на стадії їх утворення, зберігання, перевезення та захоронення. Це призводить до утворення шкідливих хімічних сполук, що забруднюють атмосферне повітря та ґрунтові води.

Протягом останнього десятиріччя в Україні продовжується прогресуюче накопичення відходів, не є винятком і Баранівська об'єднана територіальна громада (далі – ОТГ) . Розрив між прогресуючим накопиченням відходів і заходами, спрямованими на запобігання їх утворенню, розширення утилізації, знешкодження та видалення, загрожує не тільки поглибленням екологічної кризи, а й загостренням соціальної ситуації в цілому. Звідси – необхідність подальшого удосконалення та розвитку з врахуванням вітчизняного та світового досвіду всієї правової, нормативно-методичної та техніко-економічної системи поводження з відходами. Проблеми у сфері поводження з побутовими відходами потребують невідкладного вирішення за умови фінансування заходів на місцевому та державному рівнях.

Баранівська ОТГ у сучасних умовах зіткнулась із труднощами, які стосуються поводження з ТПВ , основними з яких є:

- зміна морфології ТПВ зі збільшенням частки компонентів, які не піддаються процесам біологічного розкладання ;
- низька інноваційно-інвестиційна активність суб'єктів господарської діяльності у сфері поводження з ТПВ;
- низький рівень участі мешканців у сфері поводження з ТПВ, що знижує рівень роздільного збору відходів.

Програма поводження з ТПВ у Баранівській ОТГ на 2018-2022 роки (надалі – Програма) – це комплекс взаємопов’язаних та узгоджених у часі заходів: організаційних, технологічних, технічних, ресурсозберігаючих, екологічних, санітарно-гігієнічних, фінансово-економічних, соціальних, інформаційних, освітньо-виховних тощо, спрямованих на розв’язання проблем у сфері поводження з ТПВ; дії, спрямовані на запобігання утворенню ТПВ, їх збирання, транспортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення.

Програма розроблена на виконання Законів України "Про відходи", "Про охорону навколишнього природного середовища", постанови Кабінету Міністрів України від 04.03.2004 N 265 "Про затвердження програми поводження з твердими побутовими відходами", розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.01.2013 № 22-р "Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми поводження з відходами на 2013-2020 роки" та відповідно до наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.01.2006 № 2 "Про затвердження Рекомендацій щодо підготовки місцевих програм поводження з твердими побутовими відходами".

Метою розроблення та реалізації Програми є зменшення впливу ТПВ на довкілля, покращення санітарного стану сіл, селища, міста та умов проживання мешканців населених пунктів ОТГ.

Основними завданнями Програми є створення системи поводження з ТПВ заснованої на нових технологіях для вирішення наявних проблем у короткостроковій перспективі та підготовки матеріальної, інформаційної і фінансової бази для управління ТПВ у Баранівській ОТГ на довгострокову перспективу.

Основні цілі Програми:

- повне охоплення території сіл, селища та міста ОТГ послугами зі збору та вивезення ТПВ;
- встановлення контейнерів та придбання сміттевозів, облаштування контейнерних майданчиків;
- запровадження процесу роздільного збирання ТПВ;
- створення потужностей з сортування та переробки ТПВ;
- зменшення частки відходів, що захоронюються на міському місці видалення відходів (МВВ) ТПВ;
- залучення інвесторів для будівництва сміттепереробних ліній, пунктів (комплексів) та сучасного полігону ТПВ;
- удосконалення нормативно-методичного, організаційного, інформаційного та іншого забезпечення сфери поводження з ТПВ;
- підвищення рівня відповідальності та екологічної культури населення.

Практичний досвід поводження з ТПВ інших країн свідчить про те, що необхідно впроваджувати комплексну систему збирання та перероблення ТПВ, яка забезпечує використання відходів як вторинної сировини згідно вимог екологічної безпеки. Це дозволить менше захоронювати відходи на сміттєзвалищах ТПВ та розвивати потужності з комплексної переробки ТПВ з використанням вторинних ресурсів, залучаючи їх у виробничий обіг.

Розділ 1. Загальна характеристика Баранівської ОТГ та аналіз існуючого стану сфери поводження з ТПВ

1.1. Аналізування соціально-економічних, демографічних, природно-кліматичних, гідрогеологічних, та інших умов, які впливають на санітарне очищення і прибирання та сферу поводження з ТПВ у Баранівській ОТГ — адміністративний центр м.Баранівка. До складу Баранівської ОТГ входить 34 населених пункти. Загальна площа яких становить 593,663 кв.км.

За статистичними даними на 1.01.2018 р. кількість населення ОТГ становить 23870 чол.

1.2. Наявний житловий фонд, його розподіл за типами житлової забудови.

Житловий фонд складається з багатоквартирних будинків, які перебувають на балансі об'єднання співвласників багатоквартирних будинків «Надія» і приватних житлових будинків садибного типу.

1.3. Система виробничих підприємств і організацій сфери поводження з твердими побутовими відходами.

В межах Баранівської ОТГ функціонують об'єкти торгівлі, установи соціально - культурного призначення (загальноосвітні школи, дитсадки, будинки культури і інші культурно-розважальні заклади, а також державні установи).

У Баранівці діє лише одне міське паспортизоване місце видалення відходів (звалище побутових відходів) площею 2.6 га, власником якого є Баранівська міська рада.

По ОТГ зареєстровано 23 сміттєзвалища площею 10,97 га, з них 22 - паспортизовані.

Основною проблемою функціонування ринків збирання, вивезення, перероблення захоронення, утилізації та роздільного збирання ТПВ на території м.Баранівка та ОТГ є 100-відсоткове охоплення споживачів цих послуг договорами. На даний час по м.Баранівка договірними відносинами у цій сфері охоплено лише 79,1% населення. Охоплення населення приватного сектору жителів сіл та селища договорами на вивезення ТПВ знаходиться на початковій стадії. Мешканці будинків приватного сектору здійснюють часткове захоронення та переробку (згодовування харчових відходів домашнім тваринам, спалення, перепрівання та перетворення на гній) побутових відходів самостійно в свої садибах. Недостатня організації збирання твердих побутових відходів в приватному секторі призводить до утворення стихійних звалищ в ярах, посадках і т.п., що значно погіршило екологічний і санітарний стан території довкілля Баранівської ОТГ в останні роки. Також досягнення в технології виробництва синтетичної тари і упаковочної продукції та продукції побутового вжитку, яка не підлягає поверненню для повторного вживання і не збирається для переробки, значною мірою вплинуло на збільшення накопичення ТПВ і засмічення довкілля.

Суб'єктом господарювання у межах м.Баранівка на ринку послуг у сфері поводження з побутовими відходами (збирання, зберігання, перевезення та захоронення твердих побутових відходів) є Баранівська міська рада, відділ благоустрою та житлово-комунального господарства.

1.4. Обсяги, структура, норми ТПВ і нарахування плати за вивезення та захоронення відходів.

Морфологічний склад сучасних ТПВ значно відрізняється від того, що був кілька десятиліть тому, зокрема збільшилось використання пакувальних матеріалів і напівфабрикатів у повсякденному житті більшості мешканців. Це призвело до зростання вмісту паперу і полімерів у ТПВ.

Норми утворення ТПВ - це кількісні показники споживання послуг з вивезення побутових відходів, які утворюються на одну розрахункову одиницю (одного мешканця, одне місце в готелі, 1 кв.м торгівельної площі тощо) за одиницю часу.

Норми утворення ТПВ для міста розроблені на підставі наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 30.07.2010 № 259 "Про затвердження Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів" та постанови Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070.

Тарифна політика на послуги з вивезення побутових відходів регулюється центральними органами влади. Постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 "Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги", затверджений Порядок формування тарифів на послуги.

У Баранівській ОТГ надаються автопослуги по вивезенню сміття згідно затверджених Правил благоустрою та виставлених рахунків.

Нарахування плати за вивезення побутових відходів проводиться з одного домоволодіння.

1.5. Існуючі технології та засоби механізації у сфері поводження з ТПВ.

Для перевезення ТПВ потрібні сучасні сміттєвози для обслуговування контейнерів згідно євро стандартів.

З метою забезпечення зменшення негативного впливу ТПВ на довкілля на території Баранівської ОТГ потрібно застосовувати сучасну систему сортування відходів із вилученням ресурсоцінних матеріалів (скло-папір-пластик).

На сьогоднішній день на роботах з вивезення твердих побутових відходів задіяно два сміттєвози і два трактори МТЗ-82 (на заміні), сміттєвоз із заднім навантаженням СБМ-302 на шасі МАЗ-4381 з відвалом , при потребі автомобіль КаМАЗ 3511, які курсують згідно з графіком та схемою санітарної очистки міста, затвердженими

міським головою. Налагоджено облік прийнятих відходів. Ведеться журнал обліку вивезення твердих побутових відходів. Контроль за обсягами вивезення відходів у м.Баранівка здійснюється відділом ЖКГ та благоустрою (керівник – начальник відділу Виховський Сергій Адамович, м.Баранівка Житомирської області , тел.3-12-99).

1.5.1. Забезпечення контейнерами та урнами для збирання ТПВ.

М.Баранівка та населені пункти ОТГ забезпечені контейнерами та урнами для збирання ТПВ і налагоджено централізоване збирання , перевезення та захоронення твердих побутових відходів. Ці послуги надаються відділом ЖКГ та благоустрою Баранівської міської ради на договірній основі, причому суб'єкти господарювання мають право укладати з міською радою окремі договори на зберігання та захоронення ТПВ на міському паспортизованому сміттєзвалищі. Тарифи на послуги з вивезення твердих побутових відходів (збирання, приймання і захоронення) затверджуються міськвиконкомом.

Деякі установи, організації та суб'єкти підприємницької діяльності за власні кошти закупили металеві контейнери для сміття. Майже біля кожного багатоквартирного будинку міста встановлено металеві контейнери, відходи з яких вивозяться згідно встановленого графіка.

Придбання контейнерів та облаштування контейнерних майданчиків здійснюється за кошти місцевого бюджету.

Розділ 2. Обґрунтування напрямів розвитку сфери поводження з ТПВ та основних заходів Програми

2.1. Порівняльний аналіз можливих варіантів вирішення проблеми поводження з побутовими відходами та обґрунтування найбільш оптимального варіанту
Враховуючи світовий досвід щодо охорони довкілля та ресурсозбереження, для практичного використання пропонується три підходи, що відповідають принципам інтеграції екології та економіки:

1. Основна увага приділяється зменшенню відходів, насамперед через сортування
Цей підхід характеризується такими основними принципами:

- утилізація або видалення відходів у межах їх утворення, нагромадження і зберігання;
- контроль якості довкілля (води, повітря, ґрунтів) безпосередньо на техногенних системах;
- моніторинг місць накопичення і зберігання відходів.

2. Системний підхід, за яким запобігання забрудненню довкілля виконується на основі схеми, з врахуванням всього виробничого циклу і запровадження засобів боротьби з відходами на всіх етапах виникнення. Цей підхід встановлює чітку послідовність пріоритетів у цій сфері, що містить:

- запобігання утворенню відходів;
- утилізацію відходів, що передбачає комплекс заходів щодо їх збирання, зберігання, перероблення, транспортування, утилізації тощо;
- остаточне видалення та захоронення лише тих відходів, які на сучасному етапі розвитку техніки і технології не можуть бути перероблені іншим шляхом.

3. Третій підхід носить більш системний характер, при ньому розгляд і облік всіх збитків та шкоди природі і здоров'ю людини проводиться від стадії видобутку і первинного перероблення всіх видів природної сировини і далі, на стадіях проміжного та кінцевого виробництва, а також у процесі експлуатації виробленої кінцевої продукції аж до утилізації або знешкодження (видалення) відходів та виробів, які відслужили свій термін. Тут йдеться

вже не стільки про заміну технологій, скільки про зміну характеру самого продукту та ідеології здійснення суспільного виробництва у цілому. Цей підхід розглядається як перспективний і поширюється у найбільш розвинених країнах світу. Його реалізація можлива тільки в умовах державного регулювання ринкової економіки у напрямку її екологізації.

Застосування одного з вищенаведених підходів вимагає створення дієвої системи управління поводження з відходами, перш за все державного регулювання у цій сфері, створення відповідної нормативно-правової бази, а також здійснення комплексу заходів, спрямованих на збільшення обсягів залучення відходів у господарський обіг.

Враховуючи специфіку ТПВ, європейський досвід вирішення цієї проблеми, а також діючої законодавчої бази, цикл "сировина – продукція – відходи" повинен замикатися, тобто, відходи повинні максимально повертатися у виробничий цикл і тільки при неможливості їх застосування підлягають видаленню. Перспективою майбутнього вирішення проблеми знешкодження ТПВ є максимальне використання їх як вторинної сировини.

2.2. Обґрунтування вибору схеми збирання, перевезення, перероблення, захоронення ТПВ.

Практичний досвід знешкодження ТПВ у різних країнах свідчить, що не існує універсального методу, який би задовільняв сучасні вимоги екології, економіки, ресурсозбереження та ринку. Цим вимогам, тенденціям розвитку світової практики найбільшою мірою відповідає впровадження комплексної системи збирання та утилізації ТПВ, яка забезпечує використання відходів як джерела вторинної сировини.

Всі розглянуті вище методи мають свої недоліки та переваги і повинні застосовуватися залежно від конкретних умов. Одним з головних завдань при створенні цілісної системи знешкодження відходів є зниження ризику для здоров'я людей та забруднення довкілля. Тому, при виборі способу видалення, перероблення, утилізації та знешкодження відходів мають бути визначені можливі негативні наслідки для здоров'я населення та впливу на стан довкілля.

Пріоритетними методами є такі, що зводять негативні наслідки нанівець чи хоча б дозволяють їх мінімізувати. У будь-якому разі зниження ризику при поводженні з відходами повинно гарантуватися виконанням санітарних правил та відповідних гігієнічних нормативів.

На цей час використовується метод захоронення всіх відходів на полігоні зі всіма його недоліками, через що система поводження з ТПВ потребує переходу на більш прогресивні методи вирішення проблеми. Тому, в найкоротшій перспективі оптимальною схемою поводження з ТПВ є роздільний збір ресурсоцінних матеріалів, з подальшим їх сортуванням на сміттесортувальному комплексі і утилізацією невідсортованого залишку на сучасному полігоні з перспективою поетапного впровадження новітніх технологій.

2.3. Обґрунтування заходів з вирішення проблем поводження з ТПВ.

Збирання та вивезення ТПВ в ОТГ здійснюється автотранспортом відділу благоустрою та ЖКГ. Збирання ТПВ здійснюється у контейнери або безпосередньо на сміттєвози. У подальшій роботі контейнери потрібно встановлювати на чітко визначених контейнерних майданчиках, обладнаних твердим покриттям та огорожею відповідно до діючих норм. Контейнери та площадки слід обробляти дезинфікуючими засобами відповідно до існуючих нормативів.

Згідно Правил благоустрою фізичні особи зобов'язані виконувати вимоги законодавства України у сфері поводження з відходами, зокрема у встановленому порядку укладати угоди, проводити оплату за користування послугами підприємств та організацій, які здійснюють збирання, зберігання, перевезення, утилізацію, оброблення та захоронення відходів, забезпечувати чистоту земельних ділянок, які знаходяться у власності або користуванні, оренді (суборенді), а також інших територій (у тому числі – прилеглих), закріплених згідно з договором. Договір на вивіз, зберігання та захоронення ТПВ є обов'язковим згідно з вимогами законодавства України. За не укладання договорів передбачена адміністративна відповідальність відповідно до законодавства України.

Окрім повного охоплення населення послугами з вивозу ТПВ, паралельно слід взяти під контроль некеровані потоки відходів, які у даний час формують несанкціоновані звалища. З метою виявлення порушень та їх усунення при міській раді доцільно було б створити постійно діючу комісію з питань поводження з безхазяйними відходами.

У результаті робіт з будівництва та реконструкції будівель утворюються великі обсяги відходів. Будівельні відходи головним чином складаються з бетону та цегли, а також змішаної фракції відходів, до якої входять деревина, метал, пластмаса, ґрунт та інші матеріали. Відходи будівництва мають цінність, а значна їх частка може повторно використовуватися або перероблятися. Для вивезення будівельних та побутових великовантажних відходів мешканець або юридична особа повинна укласти з міською радою додаткову угоду.

Існують особливі види відходів, які утворюються населенням, проте, поводження з ними не здійснюється у рамках системи поводження з ТПВ.

До особливих видів відходів відносяться:

- побутові миючі та інші хімічні засоби;
- батареї та акумулятори;
- фарби та хімікати побутового призначення;
- продукти садівництва (пестициди, добрива тощо);
- протерміновані медикаменти та медичні відходи;
- відходи електричного та електронного обладнання;
- відпрацьовані транспортні засоби або їх складові;
- інші небезпечні відходи.

Щодо цих відходів необхідно розробити окремі програми. На сьогоднішній день ці види відходів збираються разом з іншими ТПВ та захоронюються на МВВ, де вони становлять серйозну небезпеку для довкілля та здоров'я. Це є екологічно неприпустимо, тому у населених пунктах ОТГ слід створювати альтернативні методи збирання та переробки небезпечних побутових відходів. Тому створення та запровадження єдиної цілісної системи збору та утилізації відходів побутового електронного та електричного устаткування є запорукою реалізації повного циклу збору та утилізації відповідних відходів та суттєве зменшення їх впливу на довкілля.

За даними морфологічного складу ТПВ більшу частину складають компоненти, що можуть бути повторно використані. У складі ТПВ є значний вміст паперу, полімерів, скла тощо, які є цінною вторинною сировиною, але не відбираються на стадії утворення у достатній кількості, а вивозяться та захоронюються на полігоні і є небезпечними забруднювачами довкілля.

Окрім збирання вторинної сировини, слід розвивати мережу збору, сортування та переробки відходів.

Система поводження з відходами зосереджена на мінімізації, переробці та утилізації відходів. Джерелами фінансування для реалізації заходів є державний, обласний, місцевий бюджети, цільові гранти та фінансові програми, кошти підприємств, організацій, установ та кошти, отримані від реалізації вторинної сировини на всіх стадіях втілення Програми. Для того, щоб залучити внутрішні та іноземні інвестиції, система поводження з відходами повинна бути прозорою. Зокрема, повинні бути чітко визначені договірні та фінансові аспекти.

2.4. Обґрунтування навчально-виховних та інформаційно-рекламних заходів, спрямованих на активізацію участі населення у сфері поводження з ТПВ.

З отриманого в Україні досвіду проведення експериментів з роздільного збору відходів можна зробити висновок, що без активної роботи з населенням неможливо досягнути успіху. Основною метою проведення роботи з населенням є зміна їх поведінки та руйнування роками створених стереотипів. Тому інформаційно-виховні кампанії відіграють важливу роль на всіх стадіях втілення Програми та повинні проводитися першочергово, ще до початку реалізації заходів, передбачених цією Програмою. Запорукою успіху всієї Програми є публічність, прозорість та відкритість поводження з ТПВ, оскільки поведінка людей і їхнє позитивне сприйняття цих процесів має вирішальне значення.

Інформаційно-виховні заходи мають бути проведені з метою підвищення рівня екологічної культури населення та залучення мешканців міста до підтримки роботи систем

поводження з ТПВ. Освітньо-виховні та інформаційні кампанії мають включати чотири компоненти:

- кампанії у засобах масової інформації;
- кампанії з підвищення поінформованості населення у місцях проживання;
- кампанії в освітніх закладах;
- видання довідника з поведження з ТПВ.

Для досягнення значної участі населення у Програмі необхідна ретельна просвітницька робота та стимулювання. Необхідне чітке повідомлення з боку виконавчих органів влади, органів самоорганізації населення про те, яким чином кожному мешканцю та суб'єкту господарювання слід брати участь у діяльності поведження з ТПВ. Це можливо реалізувати використовуючи просвітницькі та агітаційні заходи.

Мета інформаційно-виховних кампаній:

- підвищення розуміння мешканцями про негативний вплив відходів на навколишнє природне середовище;
- підвищення розуміння та обізнаності мешканців з їх обов'язками щодо поведження з відходами;
- підвищення участі мешканців у поведженні з відходами, які вони утворюють.

При розробці стратегії інформування та виховання громадськості мають бути враховані питання:

- кінцевою метою інформаційно-виховних кампаній є зміна поведінки мешканців;
- інформаційні повідомлення мають бути сформульовані таким чином, щоб було зрозуміло, що належна участь та співробітництво у питаннях поведження з ТПВ – це життєво необхідна справа.

Запланований розвиток системи поведження з ТПВ підвищить потребу в участі утворювачів відходів. Це, зокрема, стосується нових систем, які передбачають активну участь населення, наприклад: зменшення відходів у місцях утворення, повторне використання та сортування відходів у місцях утворення.

2.5. Планування заходів Програми, механізми і порядок їх реалізації.

Вирішення проблеми поведження з ТПВ передбачає розроблення та впровадження відповідних програмних заходів, які повинні забезпечити поступове втілення запланованих дій.

Першочергово необхідно створити сприятливі умови для впровадження Програми та виконати підготовчі роботи, серед яких:

- затвердити та оприлюднити Програму;
- охопити послугами зі збору та вивезення ТПВ все населення ОТГ;
- вимагати комплексного проекту з рекультивації діючого міського та сільських МВВ;
- провести навчання, підготовку та перепідготовку персоналу, що задіяний у сфері поведження з ТПВ;
- постійно проводити інформаційну роботу з населенням;
- проводити моніторинг втілення Програми;
- планування фінансування Програми на наступні роки.

Сьогодні у більшості розвинених країн у сфері поведження з ТПВ спостерігається перехід від стратегії складування на полігонах та сміттєспалювання до альтернативних вирішень цієї проблеми, які максимально знижують негативний вплив відходів на довкілля. Зважаючи на спливаючий термін служби МВВ, потрібно вирішити питання щодо визначення інвестора, виготовлення проектно-кошторисної документації, будівництва сміттєпереробного комплексу та нового сучасного полігону з належними інженерними системами, системою збору фільтрату, а також утилізацією полігонного газу.

2.5.1. Заходи з впровадження роздільного збирання ТПВ та заходи з мінімізації утворення відходів.

Роздільне збирання ТПВ – це метод збирання, за яким ресурсоцінні компоненти ТПВ збираються окремо у спеціальні контейнери для подальшого надходження на перероблення чи повторне використання. Роздільне збирання відходів, як вторинної сировини, здійснюється з метою зменшення кількості ТПВ, що захоронюються на полігонах, поліпшення екологічного стану довкілля, одержання вторинної сировини.

Методи та засоби роздільного збирання компонентів ТПВ, їх перевезення та перероблення дозволено обирати органам місцевого самоврядування з врахуванням

морфологічного складу ТПВ, їх річного обсягу утворення, потреби у вторинних енергетичних та матеріальних ресурсах, органічних добривах, економічних факторів та інших вимог.

Враховуючи досвід з втілення роздільного збору у різних містах України, його введення потрібно впроваджувати з постійною інформаційною підтримкою. Це пов'язано з тим, що через недостатню участь населення у роздільному збиранні ТПВ та недосконалою системою роздільного збирання до контейнерів з ресурсоцінними компонентами можуть потрапляти харчові та інші відходи, що легко загнивають.

Особливої уваги потребує підвищення якості послуг з вивезення ТПВ та недопущення вивозу вторинної сировини на міське та сільські звалища ТПВ. З метою зменшення кількості відходів та унеможливлення їх повторного використання сторонніми особами, мешканцям рекомендується проводити деформацію ПЕТ-пляшки та викидати її. Таким чином, зменшується обсяг непотрібної пляшки в 3-4 рази. Цим відповідно заощаджується місце в автомобілі. Запровадження такого експерименту не потребує фінансових витрат на створення матеріальної бази та повинен проходити як складова інформаційно-просвітницької компанії.

Важливим завданням мінімізації утворення відходів є відмова мешканцями від придбання та використання виробів із пластику: пакетів, контейнерів для продуктів, пластикової тари, одноразової посуду тощо. Не рекомендується використовувати повторно пластикову пляшку та особливо не купувати продукти на базарі у вживаних пластикових пляшках. Як альтернатива, мешканцям рекомендовано використовувати багаторазові сумки, паперові пакети для пакування продуктів харчування, паперовий одноразовий посуд тощо. Відмова від споживання їжі та напоїв із пластикової тари дозволять не тільки покращити навколишнє природне середовище але й здоров'я мешканців.

2.5.2. Заходи з організації збору небезпечних та специфічних відходів

Небезпечні відходи у складі побутових відходів – це відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках і мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища або здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними.

На сьогоднішній день ці види відходів збираються разом з іншими ТПВ та захоронюються на полігоні, де вони становлять серйозну небезпеку для довкілля та здоров'я. Це є екологічно неприпустимо, а тому потрібно організовувати збір небезпечних відходів окремо від загальної маси ТПВ.

Тому, небезпечні відходи у складі побутових відходів мешканці повинні відокремлювати на етапі збирання чи сортування та передавати спеціалізованим підприємствам, що отримали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами. Зібрані небезпечні відходи потрібно передавати підприємствам, що мають ліцензію на поводження з ними, для обов'язкової наступної утилізації відповідно до чинного законодавства.

Лікувальні установи зобов'язані не допускати попадання в контейнери для ТПВ специфічних відходів, які можуть стати джерелом різних інфекцій. Змішування відходів різних класів на всіх стадіях їх збору, зберігання, транспортування неприпустимо.

Головною метою збору небезпечних та специфічних відходів є недопущення попадання їх на МВВ.

2.5.3. Заходи зі створення мережі пунктів приймання вторинної сировини.

У м.Баранівка функціонують пункти приймання вторинної сировини. Суб'єкти господарської діяльності при здійсненні збирання, заготівлі окремих видів відходів як вторинної сировини зобов'язані дотримуватися вимог чинних нормативно-правових актів, які регулюють цю діяльність.

2.5.4. Проведення інформаційно-просвітницької та агітаційної роботи.

Важливою умовою впровадження Програми є постійна робота з населенням. Населення повинно бути інформовано про наявність цієї Програми, про її мету, завдання та цілі, про терміни виконання та досягнуті результати.

Інформаційну кампанію потрібно проводити постійно. За інтенсивністю інформаційна кампанія розподіляється таким чином, що найбільшу кількість інформації потрібно донести

населенню у період реалізації роздільного збирання відходів та запровадження нових послуг, що надаються підприємствами.

Сприйняття Програми та участь населення у її впровадженні відіграють вирішальне значення в успішності втілення самої Програми та отриманні результатів.

Основними етапами агітаційної роботи щодо поводження з ТПВ та широкої участі населення у роздільному збиранні ТПВ є:

- етап інформування;
- етап переконання;
- етап нагадування.

Мета етапу інформування – це ознайомлення громадськості з впливом ТПВ на довкілля, реальним станом речей у сфері поводження з відходами та перевагами роздільного збирання ТПВ. Головна мета цього етапу – це обізнаність населення з проблемою та розуміння того, що її потрібно вирішувати. Цільова аудиторія повинна знати про потребу та незворотність змін у цій галузі. Під час цього етапу розробляється стратегія агітаційної роботи, обирається гасло, що використовується протягом усієї агітаційної роботи, уточнюються методи і засоби її проведення. Цей етап повинен охоплювати найбільшу аудиторію. Інформація, яка подається населенню – у формі статей про екологію (подаються критичні статті про появу місць несанкціонованих сміттєзвалищ, наведення досвіду передових країн тощо).

Наступним етапом проведення інформаційної кампанії є етап переконання, мета якого – формування в аудиторії власної позитивної думки про необхідність свідомої участі у роздільному збиранні ТПВ. На етапі переконання, крім звичайних засобів агітаційної роботи (реклами на телебаченні і радіо, публікацій у пресі, наочної агітації тощо), необхідно провести експеримент з роздільного збирання компонентів ТПВ. Необхідне постійне інформування населення через засоби масової інформації, зовнішню рекламу, зустрічі, уроки у школах про проведення експерименту і його позитивні сторони. Етап переконання передбачає формування громадської думки щодо роздільного збирання ТПВ. Етап переконання триває до повного впровадження роздільного збирання ТПВ у місті. Ефективними способами досягнення уваги великих цільових груп є прес-релізи та прес-конференції про нові ініціативи і заходи у сфері поводження з ТПВ з використанням газет, радіо та телебачення. Де це можливо, інформаційно-виховні кампанії мають базуватися або включати безпосереднє спілкування з цільовими групами, наприклад, використовуючи зустрічі у житлових будинках, школах тощо. Для цієї мети доцільно залучати журналістів, громадські організації тощо.

Кампанія повинна містити спеціальну інформацію про мінімізацію обсягів відходів, сортування відходів у місцях утворення та поводження з небезпечними і великовантажними відходами.

На вулицях потрібно розміщати агітаційні плакати на рекламних щитах про проведення експерименту та правила поводження з ТПВ.

Експонування агітаційних матеріалів повинне бути безупинним протягом всього терміну проведення агітаційної роботи щодо поводження з ТПВ.

Спільно з органами освіти рекомендується розробити цикли занять екологічного та гігієнічного навчання для дітей у дошкільних установах і школах та цикли лекцій, як доповнення до екологічних програм вищих навчальних закладів. Цикл занять для дошкільних установ і шкіл – це добірка таких матеріалів: ігор, задач на кмітливість, сценаріїв театральних постановок екологічної та гігієнічної спрямованості, а також лекцій і анкет для батьків і дітей з питання роздільного збирання ТПВ. Заняття можуть проводити вчителі загальної екології у школах.

Спрямовуючи зусилля на школярів, можна досягти двох цілей – виховати дуже сприйнятливую першу цільову групу – самих дітей, а також другу цільову групу - їх сім'ї та друзів.

Етап нагадування – це найбільш віддалений за часом етап проведення агітаційної кампанії. Він застосовується вже при сталій системі роздільного збирання ТПВ і ставить на меті нагадування населенню.

Особливу увагу потрібно приділити обізнаності та професіоналізму працівників житлово-комунального господарства, які повинні своїм прикладом демонструвати населенню правила поводження з ТПВ.

Необхідно активізувати роботу щодо еколого-освітніх заходів із здійснення роздільного збору відходів, зокрема шкоди для довкілля від використаних батарейок та люмінесцентних ламп, викинутих разом із іншими відходами у смітник.

Враховуючи ці заходи, а також використання у роботі Методичних рекомендацій з формування громадської думки щодо екологобезпечного поводження з побутовими відходами у населених пунктах зростає рівень інформованості населення щодо екологобезпечного поводження з побутовими відходами та підвищиться ефективність впровадження нових сучасних технологій поводження з побутовими відходами.

2.5.5. Організаційно-управлінські та фінансово-економічні заходи.

До повноважень органів місцевого самоврядування у сфері поводження з ТПВ належать:

- виконання вимог законодавства про ТПВ;
- організація збирання і видалення ТПВ, а також організація роздільного збирання корисних компонентів ТПВ;
- затвердження місцевих програм поводження з ТПВ та контроль за їх виконанням;
- вжиття заходів для стимулювання суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері поводження з ТПВ;
- вирішення питань щодо розміщення на території об'єктів поводження з ТПВ;
- координація діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, що знаходяться на їх території, у межах компетенції;
- здійснення контролю за раціональним використанням та безпечним поводженням з ТПВ;
- ліквідація несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів;
- сприяння роз'ясненню законодавства про поводження з ТПВ серед населення, створення необхідних умов для стимулювання залучення населення до збирання і заготівлі окремих видів ТПВ як вторинної сировини;
- здійснення контролю за діяльністю суб'єктів господарської діяльності у сфері поводження з ТПВ відповідно до законодавства;
- затвердження норм споживання та якості послуг з вивезення ТПВ, контроль за їх дотриманням;
- визначення виконавця послуг з вивезення ТПВ відповідно до законодавства
- управління об'єктами у сфері послуг з вивезення ТПВ, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації;
- забезпечення населення послугами з вивезення ТПВ необхідного рівня та якості;
- встановлення зручного для населення режиму роботи виконавців послуг з вивезення ТПВ;
- інформування населення відповідно до законодавства про реалізацію програм у сфері поводження з ТПВ;
- укладання договорів з підприємствами різних форм власності на виконання послуг з вивезення ТПВ;
- здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів у сфері послуг з вивезення ТПВ;
- здійснення інших повноважень відповідно до законів України.

Забезпечення виконання поставлених перед органами місцевого самоврядування такої значної кількості завдань потребує залучення кваліфікованих фахівців сфери поводження з відходами і це на сьогодні є однією з основних проблем. У сучасних умовах досягненням мети є необхідність створення окремого структурного підрозділу поводження з ТПВ.

Способом залучення інвестора у сферу поводження з ТПВ є інвестиційний конкурс. Завданням інвестиційного конкурсу є визначення на конкурентній основі юридичної або фізичної особи, що запропонує найкращі умови реалізації інвестиційного проекту. Інвестор формує інвестиційний проект та подає на розгляд в Баранівську міську раду.

Фінансове забезпечення виконання Програми здійснюється за рахунок:
- коштів Державного бюджету України, у тому числі Державного фонду охорони навколишнього природного середовища;

- коштів обласного бюджету, у тому числі фонду охорони навколишнього природного середовища;
- коштів місцевого бюджету;
- залучених кредитних ресурсів;
- залучення приватного капіталу.

Розділ 3. Узагальнені дані та показники Програми, контроль і звітність про її виконання

3.1. Зведені дані про заходи Програми, терміни виконання та виконавців, обсяги та джерела фінансування, місця впровадження та очікувані результати.

Програма призначена для впровадження на території ОТГ з метою зменшення шкідливого впливу ТПВ на життя та здоров'я мешканців. Відповідальним за впровадження Програми є виконавчий орган Баранівської міської ради, який має відповідні повноваження у сфері поводження з ТПВ.

Основні завдання системи моніторингу сфери поводження з ТПВ:

- створити систему спостереження за обсягами накопичення, збирання, передавання, збереження, оброблення ТПВ, аналізу даних про ТПВ і об'єкти поводження з ними;
- підвищити повноту, достовірність, оперативність та якість інформаційного обслуговування користувачів на всіх рівнях;
- забезпечити аналітично-інформаційну підтримку прийняття рішень з управління сферою поводження з ТПВ;
- забезпечити оцінку стану об'єктів поводження з ТПВ і своєчасне прийняття рішень щодо запобігання негативним впливам на довкілля та здоров'я населення.

В цілому для реалізації Програми орієнтовно необхідно **20,0 млн.грн.**

Таблиця: Зведені показники щодо реалізації заходів Програми у 2018-2022 роках:

№ з/п	Заходи Програми	Відповідальні виконавці, співвиконавці	Терміни виконання, роки		Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн.					
			початок	закінчення		Разом	За роками реалізації Програми				
							2018	2019	2020	2021	2022
1	Придбання сміттєвозів	Баранівська міська рада, виконавець	2018	2022	бюджет ОТГ	4700	0	2200	0	2500	0
2	Рекультивация міського та сільських МВВ	Баранівська міська рада, виконавець	2018	2022	бюджет ОТГ	3850	650	750	750	850	850
3	Придбання контейнерів та облаштування контейнерних майданчиків	Баранівська міська рада, виконавець	2018	2022	Кошти підприємств та місцевого бюджету	2500	500	500	500	500	500
4	Миття контейнерів та дезінфекція контейнерних майданчиків	Баранівська міська рада, виконавець	2018	2022	Кошти підприємств, бюджет ОТГ	35	5	5	5	10	10
5	Створення мережі приймальних пунктів вторинної сировини	Суб'єкти підприємницької діяльності	2018	2022	Кошти підприємств						

6	Будівництво об'єктів сортування ТПВ	Баранівська РДА, Житомирська ОДА, суб'єкти підприємницької діяльності, Баранівська міська рада	2018	2022	Кошти СПД, фінансування з районного, обласного та місцевого бюджетів	8000	0	2000	2000	2000	2000
7	Заходи рекламно-інформаційні, освітньо-виховні, організаційні	рада, суб'єкти підприємницької діяльності	2018	2018	бюджет ОТГ	75	5	10	20	20	20
8	Моніторинг виконання програми	рада, громадські організації	2018	2022	-	-	-	-	-	-	-
Разом						19160	1160	5465	3275	5880	3380

Джерела фінансування заходів Програми:

- кошти Державного бюджету України, у тому числі державного фонду охорони навколишнього природного середовища;
- кошти обласного бюджету, у тому числі обласного фонду охорони навколишнього природного середовища;
- кошти місцевого бюджету Баранівської міської ради;
- кошти підприємств, установ та організацій;
- гранти, кредити міжнародних організацій та банків, благодійні внески;
- іноземні інвестиції та кошти юридичних та фізичних осіб, що залучаються шляхом державно-приватного партнерства, фінансового лізингу із залученням виробників обладнання та устаткування, передачі об'єктів житлово-комунального господарства в управління, оренду, концесію тощо.

3.2. Очікувані результати та наслідки реалізації Програми.

У результаті реалізації Програми очікується:

- поліпшення екологічного стану та благоустрою території міста;
- мінімізація відходів;
- впровадження системи роздільного збирання ТПВ;
- підвищення екологічної культури населення;
- контроль за поетапне закриттям та рекультивацією існуючих МВВ для захоронення ТПВ;
- клопотання про будівництво сміттепереробного комплексу (станції).

3.3. Моніторинг виконання заходів Програми.

Реалізація заходів Програми здійснюється відповідно до запланованих термінів та обсягів фінансування. У разі невиконання заходів Програми у заплановані терміни через відсутність фінансування або з інших не передбачуваних причин, до Програми вносяться зміни у встановленому порядку. При цьому проводиться детальний аналіз причин зриву виконання Програми та робляться висновки, спрямовані на подальше обов'язкове виконання всіх запланованих заходів.

Секретар ради

О.В.Самчук